

בעקבות העבר היהודי

הנכם מוזמנים למסעות תוכן ייחודיים בעקבות העולם היהודי באירופה

פאר וכבוד יהודי באיטליה

בהדרכת אריה זרבי	ח'ט"ו אייר תשע"ט 13-20/05/2019 ובליווי רב הנגן שני חיון	בהדרכת אלי ברנע	י"ד-כ"א בסיון התשע"ט 17-24/6/2019
------------------	---	-----------------	--------------------------------------

מסע בעקבות קהילות ובתי כנסת בצפון ומרכז איטליה על רקע נופיה המיוחדים של חבל ארץ זו

אברבנאל | פרמו לוי | טורינו | פירנצה | סן מרקו | סירמיונה | רד"ק מודנה | בולוניה | פיזה | אי התחרה | סן ג'מיניני | מילאנו ועוד...

תרבות, זיכרון ורוח

בהדרכת הרב משה חבה
כ"ג באייר - א' בסיון תשע"ט
28/05 - 04/06/2019
המרצה הידועה לספרות גב' אורית חרמון

מסע תוכן מרתק וייחודי במרחבי אוקראינה בעקבות הספרות העברית, הרוח והחסידות, אישים מנהיגים והיסטוריה יהודית

ביאליק | הבעל שם טוב | ברדיצ'ב | אודסה | בוצ'אץ' | קייב | לבוב | אומן | שלום עליכם | שי ענגון | רבי נחמן | ברונז שולץ ועוד...

מאה חייב מסע, ככה!

להרשמה: 03-9551141
marketing@following.co.il

מילה לסיום

שלום רוזנברג

עוד הפעם

פסח הוא לכאורה החג של כולם, אך דווקא בו מתחדשת מצוות פסח שני. על סיבוב שני וגלגול נשמות

חג הפסח ממנו אנו נפרדים כעת, הינו חג של אופטימיות, של התחלה חדשה ותקווה. כל העם מצווים להיות שותפים בחג זה. האמנם הרב אפרשי? ספר ויקרא מספר על אנשים שהיו טמאים ב"ד בניסן ובשל כך לא יכלו להשתתף ולהקריב את קורבן הפסח במועדו. אנשים אלה פונים למשה ולאחריו (ט.ז): "לָמָּה נִגְרַע לְבַלְתִּי הַקְּרִיב אֶת קֶרְבֶּן ה'... פְּתוּחַ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל". נִגְרַע נפלאה: הם אינם שואלים: למה דווקא אנחנו? אלא: למה לא אנחנו? לָמָּה נִגְרַע? למה אותנו לא מגייסים? "האחינו יָבֵאוּ לְמִלְחָמָה וּאֲנַחְנוּ נִשֵּׁב פֶּה?" בעקבות 'לָמָּה נִגְרַע', זה מתחדשת מצוות פסח שני המתקיים חודש אדרי הפסח המקורי. שחזר מאיסור נחמך, כל מצוות הפסח נהוגים בו.

מלחמה בייאוש

עד כאן הפשט. בהגות החסידית, ביעור החמץ הנוהג בפסח מסמל את המלחמה והביעור של החמץ שכלב' - היצר הרע. אולם, לא בכל מצב האדם מצליח בכך. פסח מבטא אכן את האופטימיות, את ההודמנות הראשונה, אולם רבי, תלמידו וסופרו של רבי נחמן מברסלב, למד ממצוות פסח שני את עיקרון ההודמנות השנייה. והי מעין מצוות 'התקווה' וחובת ביעור הייאוש, שפעמים רבות תוקף ואף מנצח אותנו. וכך הוא כותב ב'ליקוטי הלכות': בענין פסח שני מרומז כי אין שום ייאוש בעולם, כי אפילו מי שהוא טמא או בדרך רחוקה מאוד מה' יתברך... אינו מייאש את עצמו... והולך... לדרוש את ה'. ושואל ומבקש: לָמָּה נִגְרַע?!

גלגולה של ההיסטוריה

האם יש תמיד פסח שני, אפשרות שנייה? לפעמים מהרהר אני בסוגיית הגלגול. האמנם חזרות הנשמה לעולם, במעין אפשרות שנייה, כדי לתקן את מה שחטאה, היסרה או עיוותה בחייה הגופניים הקודמים? האמונה בגלגול הייתה שנויה במחלוקת בין בתי המדרש. הפילוסופים הרציונליסטים כרבונו סעדיה גאון והרמב"ם התנגדו באופן מוחלט לתורת הגלגול. מנגד, חכמים בעלי כיוון קבלי האמינו בגלגול. הרמב"ם, למשל, ראה בגלגול את הסוד של אליהו בן ברכאל, אחד המתדיינים בספר איוב. אחרים, כרבי חסדאי קרשקש, הפילוסוף הגדול, התלבטו. כשלעצמי, חושב אני שיש משמעות נוספת של גלגול, רציונלית יותר ואולי מסתורית יותר. הכול מתרחש כאילו ההיסטוריה מחזירה אותנו למצבים שבהם היינו לפני דורות וטעינו. מעשי אבותינו היו לכאורה כדברי קהלת (א, טו), "מַעֲשֵׂת לֹא יִכַּל לְתַקֵּן וְחֶסֶד לֹא יִכַּל לְהַנְגֹּת". והנה ההיסטוריה נותנת לנו, בצאצאיהם, את האפשרות לתקן את אשר עיוותו וחיסרו אנשי העבר. האם למשל יכולים אנו לתקן את טעויות הפוליטיקה? האם נצליח הפעם להכריע ברילמות הפוליטיות בצורה נכונה? "אָנָּה ה' תִּקְלִיחָה נָא". אל נא נאבר את ההודמנות השנייה, את פסח שני.

הייאוש, בהגות החסידית, הוא קודם כל ייאוש דתי. היצר הרע הופך את הייאוש לפיתוי: ממילא אתה חוטא, הוא אומר לנו. ממילא אתה אבוד. מה כבר יכול עוד חכם, עור חטא, לגרוע. הקואליציה בין הייאוש לפיתוי רומסת והורסת את הערכים כולם. אלא שעל יד הייאוש הרתי מצוי הייאוש הקיומי, הייאוש מהיחיים, ששיאו הוא ההתאבדות. גם את הייאוש הזה ציווה החסידות לבער. רבי נחמן ניהל מאבק נגד הייאוש על כל ממדיו, עד יומו האחרון. ב'שיחות מוהר"ן' (נגג מסופר איך "סומך להסתלקו [אבאמאן]... כליל שבת קודש כנס רבי נחמן מחדרו לבית שהיה ה'עולם' מקובצים שם. והיה חלוש מאוד מאוד כמעט לא היה לו כוח לדבר. ותכף קידש על הכוס. ואחר הקידוש ישב אצל השולחן ולא חזר לחדרו תכף כדרכו תמיד בעת הקיבוץ..." (כך נולדה המילה 'קיבוץ').

רבי נחמן "בא בשמחה גדולה וציווה לומר 'אומר בשבחיו'... וגם הוא בעצמו היה מומר עמני יחד. ואחר כך היה מדבר ומשיח עמנו הרבה בשמחה גדולה ובחן אמיתי נפלא ונרחא מאוד מאוד... ואז צעק מעומק הלב [ביידיש]: גיוואלד זייט אייך ניט מיאש! (אהה! אל תייאשו את עצמכם!) ואמר בזה הלשון: "קיינן יאוש איז גאר ניט פאר האנדן! (אין בכלל ייאוש)". במקום נפיל (מהררה) תררא סימן עח) כותב רבי נחמן: "אפילו מי שהוא... במדרגה התחתונה לגמרי,